

SZEGEDI HIRADÓ.

32-ik szám.

Csütörtökön, április 25-én 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetente kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:

Buzsár, Székely-ház, első emelet.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Videkre postán és Szegeden hazhozordással: Egész évre 8 frt., — félévre 4 frt., — évfolyadra 2 frt. osztr. ért.
Helyben elvittve a kiadó-hivataltól: Egész évre 6 frt., — félévre 3 frt., — évfolyadra 1 frt. 60 kr. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az újsághoz petitsor egyszeri hirdetésnél 7 ujkr. kétszerinél 6 ujkr., ötboszorinál 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyes beíratásért 30 ujkr. A nyilatkozóban a háromhatszoros petitsorig tartási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címzendők.

Nemzeti létünk sarkalatos feltételei.

I.

Mit mivel Európa a jelen válságos körülmények közt? Miképp bontakoznak a kormányok több förtélylyal, mint tapintattal szövött bonyodalmaikkal? Miképp fejtkezőnek ki a nemzetek a jelen kétes helyzet viszonyából? Mennyiben fogják a fejlemények kielégíthetni sürgette követelt igényeiket s t. e.? E kérdések foglalkodtatják jelenben az általam ügyekre figyelő elméket, mondhatni általán az értelmi képességeket. Hazánk központjára pedig milliók szegnek figyelmüket, hogy nemzetünk öszpontusult akaratainak nyilvánlatából láthatassák: mely lendület keletkezik majd onnét legközelebb a birodalmi állapotokra s az aival kapcsolatos viszonyú ügyekre?

Ki ne tartaná természetesen, hogy az ily terhes körülmények vajnadást minden szemes értelmiségű ügyeletelt kísér, főleg hazánkban, hol az alkotmányos szellem különben is mindig éber volt a világmozgalmak s kivált a honi törvényházak ténykedése iránt? — Mi öszinte örömmel szemléljük el népünkben az érdeköttséget, s nem titkolhatjuk el a vizsgálati érzetet ama jelenségek nyomán, melyek nagy részben sok más fajnál jó fejlettségűbbnek láttatják nemzetünket a politikai erettség tekintetében; mint ezt imént a képviselői választásokban többnyire eléggé igazolta azon hűkörség, hogy mérten, melyet az alkotmányosság újoncai a szomszéd tartományokban oly szembeszökő ellentétben tanúsítottak.

Amde az alkotmányos életben a jogok helyes gyakorlása mellett még különösen a kötelességek pontos teljesítése is igen figyelembe vevendő kellék, annyira, hogy e nélkül amaz minden jelentőségét elveszti. — Ha tehát némi dicsérettel szolgál mar a jogok fölötti örkődés, az csak az azoknak válságáért járó kötelességek szenttel teljesítésével nyeri igazi érdemét.

A „semmit fölünk nélkülünk” intéző törvényhozás, mely mintegy szemlélő láttára sarjastja föl a törvényeket s mintegy a szabályozandók szelleméből növeszti azokat, szükségessé teszi, hogy azok alakítsa alatt már érzelmeink is alkalmazkodni képződjenek azoknak önkényes és szives elfogadására s majdan, ha szentesítéssel, szenttel teljesítésére; mert hisz eléggé indokolt alapon kellőnek.

Vajjon az alkotmányosság szellemével öszszerő-e, hogy csupan télen andalgásban merengve lessük a nemzeti jövőre oly elhatározó befolyású mozzanatokot, hogy mintegy kényelmesen s keszreszbe vetett kezekkel bámszodva várjuk a kész eredményt, melyet majd a sors és tényezőink találnak elénk?

Hogy a tetlen merengéstől e tolongva sürgelmes korszakban mily kevés áldás várható: a felől bőven meggyőződhetünk napjainkban. Hivalkodó kantantámozgatónak legfeljebb fölpanaszolt falatok dobatnak; bolott az illetékes jutalom még jogosan kiérdemölve is alig jut ki. Valamint a nemzeti munda szerint egykoron a szűkzelmű hüsvágók a szilaj bikát elfogott Toldi Miklósnak (I. Arany J. Toldi IX. 12.) hala fejében alamizsant vetenek s a nyers májfalattal kielégítve vélén küldik őt odább állni „anya keszervébe”: ugy látjuk gyakran díjat „száz meg száz életnek, hogy mint megmentőnek koldásillért lőnek.”

Ha tehát, mint közmondásunk tanít, még a jó tettért sem igen sok jó várható e gyarló életben: mire számíton a rennye álmodozás?

Az élettdomány első s legsarkalatosabb cikke: munkás kezekkel, fáradsalmban lankadatlan elmevel kérd s keresd az ég áldását! Öregi hit valjaja, hogy az égbeliek csak munka után adják bőcsös adományait s csak izaszott fáradsággal jutattanak az erényhöz s az által boldogulásra.

Avagy mi is az sajátja, ami után szívünk eped, amit most nemzetünk öszpontusult esztől várunk? Nem-e a nemzeti élet biztosítása? — Már pedig epnek legfőbb feltétele az igazi életrevalóság.

„Egy ezredévi szenvedés kér élet...” szabad legyen hozzá gondolnunk a cselekvést is; mert a hosszú szenvedés határa silndössé is válhatott volna.

Ifjund vágyaink az élet nemesb örömei után lelkedőznek. „Neked élni kell oh hon s örökre, mint tavasz virulni.” Így zeng keblünk sohaja illett költők szavaival. S gyászolva ünnepeit lönlöcsnk biztatása nyomán: édes Magyarhontunk lenni ohajtjuk s reméljük, megfáltan eszmenyi dícsülésben, mint meg nem válna.

Es miért is ne eszedkölhete szívünk valahára derültláb napokat annyi komor borít után? Miért ne vgyődjék e mulandóság légkörében olyasmi után, mit halandóknak a kegyes égöl reménylenők szabad? Hiszen annyi fürgetegös évszand folytán aig tünt még föl szultunkban egy-két verőfésűs évtized, mely nemzatlunk igazi virázgást mutatná, — mint az boldogabb nemzetek történelmében lelhető!

Alig indulhatta teljesebb fejlődésnek a nemzetünk lelkebe oltott sok szép tehetség, hogy e vagy ama részben kedvetlen hatások már zsengéjében ne hervasztották volna. — Teljes nyilvánlatást még mindaddig nem láttuk. Pedig érez és érzi maig, hogy az emberiség közszaladjában módja volna tökélyesebb alakban mutatkozni.

E reménynek és vágyának jogos alapját ohajtjuk mi szívesen elismerni. Férías tények szakadatlan láncolata által mindenkép igazolnak ohajtunk jóra-s nagyra termőtségtüket úgy, hogy azt a legszigorúbb bírálat se vonhassa kétségbe.

Ifjú remények hogyan is fakadhatnának korhad keblökből, ha csak hagyományos álom tarka képzetei nem ámtják?

Mi azon jó hiszettel szeretjük magunkat vizsgálatni, hogy a szelbten nyiladozó vágyak szívos természetünknek még el nem ernyedt erőiből forraszonak, tettekre, kitartó munkásságra képes tehetéseinkből sarjadoznak. Innét merítjük biztatásaink indokait. A nemzeti ohajtások lelkedőzésének oly bő tapasztalata öszintően féleg arra, hogy e vágyaink célját és igazi eszközét anyiszor emlegetjük, és pedig a lehető elfogulatlanúsággal; mert csak az öszinte vizsgálódás leplezetlen eredményével vélünk hű szölgálatot teltetni nemzeti haladásunk törekvésének. — Annal inkább kötelességünknek érezzük pedig az öszinte nyilatkozást: minél fájdalmasabban esik nagyátn látnunk, miképp az öző céltokat az ámtó hízegésnek minden varázsermelével igéztetik a kábulásba könnyen szedlhető erzelmeiket.

Azonban távol a politikai párt-felvezetők versengéseitől elzartának — a vidéki közlöny tüzitősebb feladatához illeleg — főkép a társadalmi közérdekek irányulnak, és csak a mindenütt s mindenkor igazakul tartandó elveket kívánjuk alkalmazni jelen viszonyainkra, hogy a közéletét hűvös cselekvésnek keztyében álló módjaira lehetőleg hízegteltsünk.

Vajha jó szándékunk aránylag rokonérzettel találkozhatték!

Karsanyéki G.

Közügylés Szegeden.

April 22-én.

Elnök polgármester megnyitó beszédében örmét fejezte ki a csaknem teljes számmal egybegyűlt képviselő testületnek az előleges jelentett gyűlési tárgyak iránt tanúsított általános érdekeltége miatt. Erre megkezdett az előbbi közügylésekről vezetett jegyzőkönyv hízestése. Midőn a képviselők folkeskészt tárgyaló határozat jött fölolvására, Réh képviselő fölívá nézeti szerint a képviselő testület, miszerint ovadónak minden előleges megvitatás nélkül az eskü letételét; mert vélémény szerint csak a választóknak van joguk a képviselőket esküre fölívni. E tárgy megvitatása másfél

órába került, melynek folytán ki löh mutatva, miszerint a képviselő testület democracians szervezténel fogva megfosztatunk minden jogától; ha eljárásban mindenkor előbb választóit kezszerítelne a fölmerülő tárgyak iránt megkérdeni. Réh képviselő azonban inkább képviselő állását hozzá nézetnek áldozatul, hogysen a nagy többség határozatának hódoljon; a képviselőségről lemondott. Ezután az eskü alakja jött vitatás tárgya alá, melyből az 1847—8-ki alapsó vonatkozás meliözötti indítványoztatott. Végül azonban, minthogy e város alkotmányos hatósága már kezdetben esküvel kötelez éleget mindenben az 1847—8-ki törvények értelmében eljárni; elnök polgármester indítványára az esküáltal következőkötő állitott öszse:

„En N. N. esküszöleg az egy elő lstenre, boldogságos szö Mária-ra s Istennek minden szentire, hogy hazánkban s törvényes királyunknak hie lesz, hazám alkotmányát, ha keel, életemmel is megvédem, a köztöt s városom érdekét, a közügyléseken, a mennyiben körülményem engedik, pontosan megjelenve, ugy itt, mint a magánéletben, vagy hivatalos kiküldetésemben, félretelve rokonságot s bármely más személyes érdekét, a törvény, igazság s lelkiismeret meggyőződésém szerint, tehetésemben képest előmozdítandó, s mindenkor és mindenben csak azt teendöm, mit hazám, magyar nemzetem s városom javára a hazafis s képviselői kötelesség tennem parancsol. Isten engem úgy segítsen!”

Nem mulasztatjuk el kijelenteni hazafiai örömlüknek az esküvita tárgyában elmozdított magasztos hozszeretéről tanusokó nyilatkozatot iránt: a képviselő testület mindegy egye tagja vetékedett neves föladata, a közügy szent érdekében önkényesen esküjét hallatni az egész város s haza előtt. Azon fölmerült kérdés iránt: ha vajjon a közügylésben tett indítvány azonnal tárgyalás alá veteske-e, vagy bővebb megfontolás végett jövő közügylésre halasztassék, határozattá löh, miszerint a mely tárgy iránt a többség halasztást kíván, az a következő közügylésben lesz tárgyalandó. — A jegyzőkönyv fölolvására folytán több érdekes tanácsületi intézkedéssről értesült a képviselő testület, főleg a tantügy érdekölég. E tekintetben a tünépes 4-ik elnöki öszaly egy pótszállyal és az ide szükséges segédattalval láttatott el.

A jegyzőkönyv hízestése után elnök polgármester, meliőt a közügylés egyeb tárgyai fölvetnének, az öszgyűlésnek idöközben jött leiratot olvastatá föl a képviselő testület előtt a törvényessék alkotmányos működése kezdete iránt; mi is tanácsületi jegyzőkönyvben örvendetes tudomásul vétetel.

E leiratra vonatkozólag fölolvastatott Vadász Manó fölör ar azon indítványa, miszerint a 12 év előtti gyakorlatban volt albíróságok az ügyek gyorsabb elintézése végett ismét életbe lépnek; mely indítvány igen esékély módosítással e is fogadtatott. — A törvénykezés átvele még f. hó 24-én meg fog kezdetni. Alkotmányos életnek e nevezetes mozzanata iránti kegyeletből május 1-én „Veni sancte” fog tartatni. — Emiatt leiratra vonatkozólag Burger Zsigmond képviselő, tekintve a nehézségeket, melyekkel a váltóügyek elintézésében a távollevő váltótörvénysszékek miatt e város lakói üzletük legnagyobb hátrányára kizdeni kénytelenek, indítványozza, miszerint petiözióval keresessék meg a nemzetgyűlés, hogy a váltóügyi téren is engedtessek meg Szeged törvénysszékek a jogos eljárás. S ez indítvány kellő méltatás után határozattá is löh.

Ekkor a tárgyalás Szűcs Antal rökus-városi lelkes ügyére tért át, s esanádi püspök ö méltósága megkérte a már lapunkban többször emiített gyűben, az egyebkét is békés után eljáró képviselő testületnek, ötvenegy vallomási ökmánnyal támogatott kívánálva meliözötti teljesítésére.

Végül elnök polgármester előadta, miszerint a gyűlésnek találatott egyházi zene gyűben tett intézkedéseknél köllő méltánylatul mai nap estü

7 óra ideiglenes színházban hangverseny rendeztetik; a mely iránt, mint hogy e által egyáltalán jótékonyág van egybekötve, részvétre hívá föl az egész képviselő testület.

Április 23-án.

Szeretnők a mai közgyűlést részint fontos tárgyai, részint az ezek vitáisa alkalmával elmondott remek beszédek tekintetéből szóról szóra közlenni; ha lapunk ezekről többet bemutathat nem korlátozta. — E közgyűlés a tegnapi föl nem esküdt képviselők felszólalásával vége kezdett, amit a főtörvény szabályozás kérdése váltott föl. Előbbi lapunkban közöltük egy szakértőnek e tárgyra vonatkozó terveit, s előre tudtuk, mily sok részvét-s érdeklődéssel fog találni e tárgyat. — E terv kivétel által — érdekeikből — a közgyűlési sokan — igen sokan áldozatot lesznek kénytelenek hozni. Meg is kísértettek az illetők mindent, mit az idomosság az egyéni érdekek védelmére fölhozni engedett. De Szegezd jövője, kereskedelmi hivatása és a zállott pénzügyi állapot gyökeres javítása sokkal hatalmasabb okok valának, hogyszem e rég halogatót — de jelenleg, mint a több jelesek közt Schréuk képviselő döntéshelyen okokkal kimutatta, égő kérdéssé vált ügyet többé melőzni vagy módosítani szabad lenne. S így e nap meghozta a képviselő testület határozatát, mely Szegezdöt egy új s az építészeti igények előhaladtáról tanakodandó épületesorporttal fogja megajándékozni, nyilván benne Szegezd városnak egy kiadhatatlan jövedelmi forrást. Most már csak az egyetlen kívánságunk: hogy az illető bizottságnak a feladat eladása és miképp beépítése ügyében a közkívánat-s a haladást igényelvek megfelelőleg járjon el; miről, ismervé a szakértő s a közgyűlés színikön viselő bizottságnak azokat, szabad legyen előlegesen is teljes bizalommal lennünk.

Ezen — Szegezd történetére nézve emlékeztetés határozat barmadfél órai élénk vitába került, s alkalm volt a számosan jelenlevő hallgatóságunk megismereni Szegezd képviselő testületének valóban parlamentaris készültései sok jelesét. Örömszerű időznék meg e tárgy részletei körül, ha már ugyis től nem terjeszték volna e hasabok szűk körén. Attérünk tehát a gyűlés egyéb tárgyaiira. A néhai országbíró, Majláth György halálát tudató gyászlap fölolvása után határozattal lón, hogy emléke jegyzőkönyvileg örökíttessék, s Szegezd képviselő testületének e tárgyatban tett kegyeltes intézkedése gr. Majláth György tárnokmester úr nemességének, mint az elhunyt országbíró fiának részvétit indúlathal tudomására juttassék. Ezt követte a februári patens elleni tiltakozás esztérgamügyei erélyes avastételének fölolvása, mely színtelen szövegileg jegyzőkönyvbe vétetett. A gyűlés folytán előnk polgármester előterjesztése e lapok szerkesztőjét azon kinttutes érte, melynél fogva, mint oklevéllel méről, a városi mérnöki kar tiszteletbeli tagjának a közgyűlést megválasztatva lón.

Ezután fölvetették a marhalas árszabályozása, mi a temesi és pesti árak egybevetése után, május 1-től 22 krra határozattal meg. Főméről a tanbizottságnak az egyházi zene rendezése ügyében tett eljárása is, s eredményekét ki lón mondva, hogy az újonnan fölvetet 150 frt évi díjjal juttatnassanak. Nem mulasztattuk el ezen eljárás iránti legbensőbb rokonszenvűnk kijelentését, tudva azt, hogy egy jól rendezett zenekar, mely az egyházon kívül a kedélyek földértésére is szolgál, ily nagy magyar városban a napi szükségek egyik legfőbbikét pótolja.

Örömmel említtük, miszerint helybeli mészárosmester Hamnerschmidt András nevűek Hámmori-ra változtatásról folyamodott, mi is közöljünk kiáltással fogadtatván, a helytartótanácsnak fölterjesztetni határozattal.

Tárgyalás alá került végre az 1854-ben bérbeadott közlegelők visszavételének ügye. A lefolytatkozások alatt, kifejtett sokoldalúlag az említtett közlegelők visszavétele iránti mellányos okok, végre határozatba ment e már egyébként is több közgyűlésen tárgyalt ügynek visszavétel utjánai kiegyenlítése. A gyűlés $\frac{7}{2}$ -kor befejeztetett.

Közzülsék Csongrádon

1861 március 19., 20., 21. és 26. napján.

(Folytatás.)

Bemutatta a városi tisztviselők és családok díjait és fizetéseit javaslatképen kidolgozott küldött-ség jelentését, következő megállapodásokkal: Polgármester részére, ki egyszersmind bíró, 800 pft, főközpónék 500 pft és a közlegelő illetmény fele, főkapitány 500 pft, városi tanácsosok egyenkint 400 pft, városi pénztárnok 500 pft, mérnök, ki egyszersmind a teleknyom vezelője 400 pft, aljegyző 300 pft és a közlegelő illetmény másik fele része, pénztári ellenőr 300 pft, alkaptány 200 pft, városi ügyész tiszteletdíja 200 pft, városi orvos 300 pft, városi imások egyenkint 200 pft, s annak pedig, ki egyszersmind a kiadási vezeti 240 pft, városi családnekek 140 pft fejenként, éjjeli öröknekek fejenként 120 pft, pusztaöz hadnagyok fejenként 240 pft, s ebből lovat is tartoznak tartani.

Filantás alatt észreveheti a t. olvasó, hogy

ezen fizetés meghatározások oly mérsékelt tartázzettek, miszerint inkább az indokolhatatlan túlkakérosság, mint a nemesebb bőkezűség eszálhatlan bizonyítványainál szolgálunk.

Fölteszi az ember, hogy a városi közgyűlés nagyra fogja a küldöttései ezen mérsékelt szellemet becsülni, de egyáltalán a méltónyosság szellemét áthatottan a javaslatba hozott fizetéseket magyar nagylelkűséggel felmérni fogja azon mértékig, melyen alól tisztviselő-vagy családnekek rangja és állásához képest tisztességesen és magánéleti gondok nélkül eladni nem lehet. S mégis mi történik? a képviselők mely többsége sokajja a javaslatba hozott fizetéseket, melytől okon következő változás alá helyezi.

Polgármester fog kapni 600 frt a. é., főkapitány 300 frt, főjegyző 300 frt és a közlegelő illetmény felét, városi tanácsosok fejenként 250 frt, aljegyző 200 frt járulékaival, alkaptány 150 frt, pénztári ellenőr 150 frt, városi imások egyenkint 120 frt, városi családnekek fejenként 100 frt, éjjeli öröknekek 80 frt, puszta hadnagyok 300 frt; városi pénztárnok, mérnök, orvos, ügyész díjak a javaslat szerint főtartatnak.

Ezen számok igazolják azt, hogy a városi közgyűlés azon túlnyomó része, mely tisztviselői és családnekek számára ilyen mértékű fizetést határozott, nem vetett számot a körülményekkel, melyek közt élünk, nem az ipar és kereskedelmi cikkek emelkedett árával, nem az élelmi szerék piaci szokatlanul fokozott árkeletével, nem a családnekek drágaságával és azon 151-ek ágóval, mely a pénzfolyam névszerinti becsületességére oly nagy mérvű befolyást gyakorol.

Volt polgármester, Eder István ur ezen kellemetlen tapasztalások folytán a gyűlés utolsó napján indokolt előterjesztést olvasottat föl a közgyűlés előtt, kijelentvén és bebizonyítván, hogy ama leszállított fizetéseket mellett Csongrád város megválasztott tisztviselői helyeiket meg nem tarthatják stb., arra hívta föl tehát a közgyűlés jóakarát, hogy legalább a küldöttései által javaslatba hozott igen mérsékelt fizetéseket határozzák meg, s ezen fölívánsnak aztán heves vetekedés után sikere lón, és a küldöttései javaslat elfogadtatott, a pusztaöz hadnagyok fizetéseire tététven némi bőkezűbb módosítás. Ugy vettem ki, három képviselő akadt, kik mindvégig a küldöttései javaslat ellen dacos elhatározással küzdöttek; egyik nevezetesen azon kérdést kövölték, mi hát a szabadság, ha a tisztviselőknek ilyen fizetést kell adni? A jámbor azt vélhette, hogy a szabadság fogalmához tartozik, tisztviselőknek és családnekeknek ingyen vagy potom fizetés mellett választott, illetégek fogadni. Azonban fölívánsa lón, ha ugyan a szüveledeleket és eltszencveket uradla alatt állani látszó értelmi része ezt lehetségessé tevő, hogy a szabadság nem olyan vad elválság, mely miniket mások anyagi és szellemi munkáinak ingyenes vagy potom ároni fölívánsára jogosít, hanem azon lélekemelő jogérzet, melynél fogva tisztviselőinket magunk választottunk s ezek tisztességese fizetéseit magunk meghatározhatjuk, megyei és városi ügyeinket beleszállítunk intézhetjük, s nándézt nem idegen hatalom teszi helyettünk s nem állt nyakunkra akarunk ellen ismeretlen, idegen vagy gyűlölt egyéneket, s az országos törvények hozatalában közvetve megválasztott követünk által részt veszünk és így az országos adózás, katonaiállítás stb. terhei csak oly mértékben nehezíthetünk vállainkra, minőben azt a hazai alkotmány és országbeli állapotok természeté, saját hazai viszonyaink és nemzeti szükségünk megkívánják; nem erőszakol ránk idegen hatalom bélyeg, százalék-s fogyasztási adó költ-ségeket, s a dohánymertész tulajdonos ura természetének, melynek árát ő és nem a vevő határozza stb. stb.

Legyen tisztesség adva tehát azoknak, kik nagy többséggel előbbi módosított javaslatot választották és a küldöttései mérsékelt javaslatot határozottak erőre emeltek, s ne legyen ez nézetáldozás, hanem azon tisztelettel érdemli fogalomtisztulás, melynek értelmét e latin mondat „sapientis est consilium mutare in melius” fejezi ki.

A magyar nemzet európai hivatása elismerése van, s ezért a népműveltségnek okvetlen emelkedni szükséges, ha magunkat más elemek által túlszárnyaltatni nem akarjuk. Megörjünk-e a képviselőt, ki elemei nélkül a nevelésnek a nagy világ fölívást vagy nem ismeri, vagy arról éppen visszás fogalmakkal bír? Megörjünk-e az embert, ki béresei, családneki ellátására nagyobb silyt helyez, mint tisztviselőire, kiknek kezébe magánjogi viszonyai biztosítást letevő, s a városi családnekek, kik a közönséges egyetemes érdekei őrzetelével megbízvák? Pálcait forjúnak-e az egyén fölívők, ki valaminek becsét csak az anyagság korlátolt laktörőből mérí, s az ezen fölívő világfolyamról fogalommal sem bír? ne tegyen. A hűbéri rendszerű igazgatás mulasztásai okokból és ferde állapotokat, tehát a jogviszonyok átakalásával anélkül, hogy a mondott rendszer legyenesebb lelka fínt, kik az elvált épületet az egyetemes nemzet boldogságáért lerombolták, karhözhatók, mi istenkáromlás fogna lenni, hozunk helyre a mult idők mulasztásait, kapjon nevelést a nép, hogy állati életének anyagi része a szellemiség erkölcsi befolyásával nemestíttessék, s ekkor —

egy hiszem — elmaradnak megfűltekének. Szellemi tehetségük, munkálkodásuk megfűltekére hasonló képességek kiváratnak, ezek nélkül nem vehető számba a munka terjedelme és fontossága, mely a betöltött hivataloká vá. Annak meghatározására, hogy a teljes magasabb iskolai kiképzetés az illetőnek mennyi költsége, fáradsága s tanulmányaiba kerül, csak képzett ember illetékes és alkalmas valaminek annak fölívására, hogy mivel embor az elem, ruházódás és tisztességos háztartási anyag szükségű fölívésén kívül szellemi elkerlhetetlen kiadások rajja, hogy magát a hatadó kor színtarolón — hátra nem maradvá — főtarttassa. Ilyen tisztviselő mellett, kik t. i. holtig tanulnak, mint a jó pap, halad a városi szellem is előre. Ehez azonban költségek könyvek és időszakos lapok a segédcsere, mert az iskolai sok évi tanulmányok a tudományos kiképzésnek csak eleme, s az építés és a tudományok alkalmazása már iskolán kívül, a gyakorlati életben, a nagy világban azon szellemi segédőrök fölívásánál történik, melyekre főnebb hivatkozva lón.

Kiméletekcsk vagynak, de azért határozottan s minden tartálékgondolat nélkül kimondjuk, hogy Csongrád városi közönségének képviselői többsége azon nézetvisztalás által, melynél fogva a küldöttései javaslatot, előkövetet helyrehozandó, jóváhagyta, magát becsülte meg; de arra, hogy a közönséget megnyerje, még nagyobb áldozatkész-séget kívánthat; mert a mely testület tisztviselőt a korviszonyoknak teljesen megfelelő fizetésekel ellátja, önmaga építi föl saját számára a közbecsületés emlékesarokú. Kevesebb elfogultság és több bizodalom szükséges, s megő a tapasztalás, hogy az értelmiség s a tisztviselő a városi jólét, közvagyion, korszerű haladás tiszteletre méltó hirtözományosai. Ellen esetben, ha az igazságkiszolgáltatás többeli adásvetéle, a hivatalviselés elhanyagolása nözmenyelt, s az értelmiség jobb tanácsa részvéte febré hollóvá válik, lassák azok, kik az ok nélkül kiátkedés s a süötétespedés járásaladhoz köve, a részrehajlás nélküli figyelemzetésesek nem szerették hallani, s kiknél az őszinte tanács kiáltó szó maradt a pusztában.

(Folyt. köv.)

Országgyűlés.

Mig jövő számunk melléklete készen lesz — az országgyűlésen eddig történetek röviden megemlíttük. Ápril 19-én Nyári a jegyzőkönyvbe akarja vitetni, hogy „Paloczay László volt korlelkő a hazájáért kiáltása” elfogadtatott, s az egész hazai „eljen” kiáltása méltányolva az érdemes hazai farsadalmait. Ápril 20-án közléstőlőházi ülés előtt n. Majláth requieme volt: fél tízenegyre megkezdött vén az ülés, előnk jelelti, hogy Ósádnágyes petícióban kéri a házat, miszerint ósádt nyilvánítás minden — törvényekkel ellenzők hatóság, rendezel, különösen a februári patens ellen (helyeslés). Ápril 22-én újabb igazolások iránti jelentések folytattak.

Ápril 23-án. A képviselőház még mindig a követek igazolásával foglalkozik. E gyűlésben Klauzál Gábor, városunk érdeműs követé a követválasztási törvényt fejtegetvén, remek beszédekben kimutatta, miként annak szavaiban megnyughatunk; mert az sem nyilvánosság, sem a fittos szavazást ki nem zárja.

Tárogató.

Helybeli újdonságok.

F. H. hi 22-én ment végre az újonnan szervezett egyházi zene szemlélye által tartott mutatónyai hangverseny. Az első darab, melyben az egész zenekari személyzet közreműködött, az általán ismert „Hunyadi László” dalmú nyitánya volt. Nem szándokunk e remek mű előadását oly szigorúan, mint talán fővárosunk túlszögny ítéseti tennek, bonécs alá venni: de ha tekintetbe vesszük, hogy a legnehezebb fuvola-részleteket a nehez kezelési klarinet oly kielegítőleg pótlá, míg a többi hangszer semmi kívánni valót nem hagyott hátra; úgy csak a dicseretes szorgalom méltányoljuk, midőn e darab előadását a legsikerültebbnek nyilvánítjuk. — Az ezt követő darab Strobinger „Graduale”-ja volt, előadva a t. közgyűléstnek ajánlott egyházi zene és énekar személyezete által. Itt a női és zene szerepek többszörörsz tetésben részesültek, kiválólag a biztos és nem esekély hangterjű női előadás bármely színpad igényeit képes volna kielegíteni. A harmadik darab a jó Bihar-félekkől való volt, s hogy magyar zenésznők vonójából kellemesen folyt, alig szükség említenem azoknak, kik az előadókot egyéb darabjaikkal is ismerik. Az ezt követő egyveleg „Lucia”-ból főleg meltek kísérletekben a legsikerültebbek mondhatók. A záradék azonban nemcsak nevével, — mert „Rákóczi-induló” volt — hanem előadásai tisz és szabotosságnál fogva is egész az elragadtatást fokozó a közönség kedélyét. A füllelkesült fiatalság kívánatára a darab még két ismert indulóval együtt, tapsvihar közt ismételtetett,

A szakértő karmester. Prímek urak mindenestre legfőbb érdeme volt az estély sikerében. A bizottmányuk az élvezetért csak köszönettel tartoznak, mely végre szívére vette az oly szomorú állapotban tengő egyházi zene újra szervezését. A bírálat közönség, amúgy az élvezete mellett a csekély bemelegítő díjjal jótékony célra adózott, közpérszerű számlát látogatva meg e több tekintetben jelesnek mondható zenestélyt.

— A Rókus városi egyházbán is megtartott a napokban hazánk elhunyt nagy férfa Szechenyi Istvánért az évforduló innepélyes gyűzsmise.

*** Hazánkban alig látni népesebb betivásárokat, mint Szegeden; de helyről sem gondolkodtak egyéb városok az árusok miatt oly tágasan, mint épen nálunk. Azért egész csodálkozással látjuk, hogy az iparosok mégis oly szűk átmenetet hagynak a közönségnek, mintha a vásártér Bécs vagy Pest utcán volna. — Ha ezt a végén tennék, hogy veszték a továbbmenéstől feltartás, értenék meg dolgot: de ugy látnak, hogy pusztá kéneveléssel teszik, sőt gyakran a szépen viruló fiatal fasor árktalmára; mert székárokat ezek tövében szoktak megerősíteni. Ezzel már nemcsak a város díszének, de önnaguknak is ártanak; hisz a nyár égető hevében nekik is jól fogja esni a felöltött fak bokros árnyában megbuzódni nélkül, hogy sátraiuknak épen e fak tövében kellene állniok. Egyedül a közjó tekintetéből kívántam ezen észrevételemet a tárogatóban közzétenni. (Beküldött.)

*** Többekről azon panaszot hallók, hogy ezüst-művescsük — deára a műveiken látható 13 kémetli jegynek — igen rozsz ezüstből dolgoznak. E tárgyban — ha valók e panaszok — a szakértők közül egy kelmő bíró ajánlaná a városi hatóságtól kineveztetni, ki — mint egyéb nagy városokban szokás — csekély díjért ellenőrködésül a kénjegy mellé saját nevet betéjté írtá rá.

— A hideg, szesz és esőtlen időjárás vidékünkön nem kis aggodalmat szül; gyümölcs és borhoz kevés a kitátás, ami virágozott vagy kifakadt, a szó teljes értelmében elyagzott; a repce s a retesek általában nagyon szenvedtek, s ha néhány nap múlva lanyhább idén is eső nem áll be, a legsilányabb termésnek nézhetünk elébe.

— A his fajtja bírányosság helyében fölmért több rendbeli panaszokra nézve ószinte tanácsok az volna, miszerint a magukat hársulatkának vélok a húst hatóság mérlegen utána méréssek, s hímy esetében illető helyen panaszot tegyenek. Tanácsos lenne továbbá a felelősséget a mérszártek bírtokosait vagy a hűsmérés jogosítottat s ne mint eddig a szakállól terelni.

— E hó 22-én este egy újvidéki fiatal ember a helybeli kapitányi hivatalban panaszot tett, hogy bizonyos Lázárvits Mihály nevű belgrádi egyen, ki marhatilásban vele társ volt, 2000 frmyt összes vagyonával először N.-Kikindán, hol megmaradt marháikat eladták, s most ismét a szegedi pályaudvarból töl megszökött. Az ügy éber biztostunk, Kemény Nándorra bízották, ki a szökvényert más nap 9 órakor már elesipte. Pénzről mitsem akart tudni, de midőn várnagynak a magát megmoztotatni vonakodott 5 markos legény figyelmébe ajánlotta, szelidebb lón, s combjáról 1806 frtot bankjegyekben szépen leódták. A vagonya nagy részét visszanyert egy öröknyövek közt hálalta meg derek biztostunk erélyességét.

— E hét elején tartott képviselői ülésben az albirák választása alkalmával egy jellemző adót szomszédunktól hallánk. Nem hiszem, — ugy mond — hogy az esküdték kijelölésénél szöba jöjjen T. barátom, ki 1848-ki ilymneti eljárását azzal könyvitte, hogy a panaszosok kisebb követeléseit, csakhogy a bíráskodásnak rövidéut utat szabjon, saját zsebéből fizeté ki.

— (Sajátzserű vélelen.) A volt es. k. megyei tírr. elnökségnek alkotmányos hatóságunkhoz érkezett hivatalos jelentése, a es. k. bíróságok fölosztása tárgyában, a tanácsi ígató könyvnek e nevezetes száma alá esett „1848”.

F. hó 23-án déltájni 3—4 óra közt ismét títtzreze kondult meg városi házi-urnyunk harangja, mire a többi harangok is hirdeték ez idén oly gyakran meglátogató vesztélyt. A folytonos széles idő, mely már 10-ke óta tart, csak nagyobbitá a rémületet: azonban sikerült a pusztító tüzelemet rövid idő múlva megakadályozni. E szerencsétlenségnek alsóvárosban, az indóház közelében két ház lön áldozata.

* (Ismét egy szerencsétlenség a főlegvegy ügyetlen kezében léte miatt.) F. hó 20-án egy tanyai lakos töltött fegyvert a konyhában igazgatván, ugy tartotta, hogy e megmondatlan kezelet alatt élüst fegyver épen a szobából véletlenül kilépett 18 éves szolgálót hasban talála. Négy órai kínolás után meghalt a szerencsétlen áldozat.

— A „Pesti Hírnök” nek igaz van a lapunk tárcájában megjelent „Honleány” című beszélye nézve. Elnézésből „S. Sz. L.” elől kimaradt e szó: „Németből.”

— A szegedi iparos-szegélylet elnöksége tisztelettel hívja meg az egyesületi választmányi tagokat, f. hó 23-án déltájni 3 órakor az eddigi lakhelyen tartandó gyűlésre.

Hazai tudósítások.

— Szombaton este ment végbe a magyar hírlapírók által a fővárosunkban tartozkodó külföldi tudósítók tiszteletére rendezett lakoma az „István főherceg”-hez címzett szálloda étteremében. A közönségek sorát első táj után Eötvös nyitotta meg, üdvözölve az európai népek szabadságra törekvésében nyilatkozó öszertartást. Utána Hiador szólt franciául, Rosti Pál pedig angolul. — A számtalan felkötőzésekéből lapunk szük köre miatt csak egyet említnék föl; Dobsa Lajos eként szolt: Nem szeretek egyszékelté kőszönteni, de a név, melyet most ajkamba veszek, nem is egyes ember, hanem egy eszme messzelebegő zászlaja, mely a magyar nemzet szenvedéseit, kízelmet és reményességét egyenlő dicsőséggel képviseli: Kossuth Lajos! A közönségek befejezéséül a zenekar ügyes cimbalmosa a külföldiekét ősi hangszereinkkel gyönyörködtette.

— Újvidéki legújabb tudósítás értelmében a szerb nemzeti congressusban élénk vita folyott annak állandósításá illetőleg. A kir. biztos tiltakozik ellene. Erre felelt Csernovics, és a congressus elhatározá, hogy emlékiratot küld a magyar országgyűléshez. A határozásig átpolgárosításá illető petíció a kir. biztos visszautasította. A kedélyek nagyon le vannak hangolva. (M—g.)

— „Magyarország”-ban olvassuk, miszerint az udvari kancellária, mely egy idő óta a kir. határozatokat a miniszterelnök ellenjegyzésével kapta, ez ellen egy erélyes tiltakozást nyújtott be ö Fő-ségünel. Válasz még nem érkezett rá.

— A „Divatesarnok” a nálunk is jól ismert jeles író, Dobsa Lajos ajálja a nemzeti színház igazgatójának; „Magyarország” pedig Pesteties Béla grótot; oldala mellé mezzetevő Molnár budai szingizagatót szemeltek ki.

— A brassói nemet újság írja, hogy Fekete-halmon ápril 2-án az ott adott jótékony célú táncvilámban a magyar, szász és román nemzetbeli vendégek közt a legfőbbörb testvérülési nyilatkozatok történtek. A terem magyar és erdélyi színnel volt ékítve; a filon egy korona alatt a magyar és erdélyi címer volt látható. Felkötőzések történtek mindhárom nyelven, énekeltek a szózatot magyarul és a „deutsche Volk”-ot németül.

— Felegyházán f. hó 21-én hangverseny rendeztetett a „bonvédsegélyző alap” gyarapítására. A szóp számmal egybeüjött közönség a hangversenyben résztvett műkedvelőket zajos íttzésédel hallmozta. A bevételről tudósítók utólagosan fog számot adni.

— Páparól mint érdekes hírdőszógot hozza a „Győri Közöny”, hogy még „szabadból álló hely-ország szerveztetik; két századhoz már a tisztek is ki vannak nevezve.

— Pesten csaknyag komolyan gondolkoznak egy ideiglenes országház építéséről. Ujabb hírek szerint a képviselőház építetne egyet vasból a múzeum mellett, mely az állandó országház fölépüléttel, könyvtárral használtatnák.

— A múlt hó 24-én Győrtől tartott hangverseny a bonvédsegélyző együletnek 700 forintot jövedelmezett. Szép tanúság a város részéről e nemes ügy buzgó pártolásának!

— Makó város minden volt honvédnek és az 1848—49-ki háború alatt szabad-csapatban szolgált szőlőtjének egy házhelyet rendelt adományozni. E követésre melő péld a fölöslegessé tenné nagy részben a bonvédsegélyző egyület néha föladatait. — A nyugoti vaspályák vonatái sikerrel kikeríték meg a légszcs-világítást, ami sok tekintetben ajánlatosabb is a jelenlegi pilógó világításnál. — A bécsi lapokban terjesztett hír, miszerint a győri és debreceni kereskedők elhatározták volna, f. év második felétől kezdve, a régi 60 krajczáros számítás ismét gyakorlatba hozni, maguktól e testületek kamráról alaplatnának állítatik; sőt ellenkezőleg mind a kamra, mind a testület örömmel fogadták a tizedes számítás életheleptetését.

— A f. hó 20-án tartott gyűzsmisét Majláth György volt országbíróért, az erdélyi és esauádi püspök segédlete mellett primás ö emmentálja végezte. A templom falai gyszással voltak bevonva, s a magasra emelt gyászravatal körül kardos ifjak tartották a fáklyát.

— A pesti műegylet sorshuzása az idén e hó 27-én menend végbe.

— Uj-Pesten Mayer testvérek egy új gőzmalom építettek.

— A múlt hó végéig forgásban volt 10 krajczáros jegyek öszsze 7 millió 715 ezer frtra ment.

— 100 pengő forintot ígér egy valaki annak, ki neki az 1848—49-ki kormány hivatalos közlönyének egy teljes példányával szolgál. Bővebb tudósítást kaphatni a „Magyarország” szerkesztőségénél.

— A nagyváradi g. e. püspök, b. Erdélyi Vazul hiába kérte az előbbi kormányt a m. kir. egyetemnél román nyelvi és irodalmi tanszék föllátlása végett. A mostani m. k. kormány iratainak átvétele után az egyetemi bölcsészeti kar készséges nyilatkozata mellett a méltányos folyamodványra a legkedvezőbbben nyilatkozott.

Vegyes hírek.

— Egy bécsi lap szerint — Ganz Mór (Ludasi Mór) szerkesztése mellett a birodalmi fővárosban egy magyar lap fog megindulni. (Sok szerencsét az egykori „Szegedi Hírlap” volt munkatársának!)

— Bécsi hírek szerint, öszász ö fősége a eszárnére hazajötte után májusban egész birodalomban körutat fog tenni

— A birodalmi tanács felső házára nézve a „Stürgüz” szerint már megtörténtek a kinevezések. A két magyar hazából főúrnak nem hivatalosak, kivéve két egyet, u. m. Benedek és Haller tábornokokat, kik azonban szintén csak katonai rangjuk tekintetéből s nem mint magyarok hívatáltak meg.

— A bécsi banknak márt. hó végén 89 millió 785 ezer forint értékű arany és ezüst készlete volt. A bankjegy forgalom pedig 471 millió 541 ezer frtot tesz. E szerint az arány 1:6.

— Több bécsi lap szerint, a miniszterium egy év lefolyta alatt az egész birodalmat meg akára örvendeztetni az eskütszékének behozatalával.

— Még a franciáknál is megkedveltek a mi megyei rendszertünk. Ugyanis egy eszárni rendelet szerint ezúttal a megyék és községek több rendbeli ügyeiről, melyek eddig a miniszteriumnak tartáltak fón, a főispánok rendelkezhetnek és határozhatnak.

— Istria-ban a tartományi gyűlésen 30 tag közül azon szavazattal, melyben birodalmi tanácsos választották, 20-án ezen szöcsák írók papírkajokra: „senki”. Salzburgban pedig a megválasztott birodalmi tanácsos 14 szavazatot kapott; tehát egyhangúlag választott meg, azon megjegyzéssel, hogy ö volt a 14-ik szavazo.

— Belgrádi legújabb tudósítások szerint, a szerbek kívánalma a portálót nem egyéb, mint az egész tartományt — a várakat is ide érve — kitírésére a török örségétől. E kívánalom teljesítésétől föltétlenül a szerbek az adók betézetését s a portálói függőségi elismerését.

— Garibaldi-nak a turini kamrában kiéjlett azon szavai, melyekkel a francia hadsereget ellenségesül bejegyezte azért, mivel ez Román megszállva tartja, kellemetlen benyomást tettek Párisban. De a Constitutionnel lap megbocsát oly embernek, akinek politikai ékesszólása is katonai taktikájához hasonlít.

— Több bécsi lap azon örül, hogy Zang a „Presse” tulajdonosa, nem juthatott a Reiksratuba, — másoknak meg a bejutottak nem okoztak örömet.

— Jeles énekesökön Fehérvár Mária k. a. Viktor Emanuel királytól Turinban egy drága kövekkel kirakott karpetet kapott művészeti tehetsége méltánylatul.

— Egy francia lap jelenti, hogy a 3-ik orosz hadtest Lengyelországba indult. Ez intézkedés szerinte Lengyelország katonai megszállására mutatnak.

— A n poly öszseséskütsévi kísérletre még az A. A. Z. is azt írja, hogy „vele a Bourbon párt bevégezete pályafutását. A gyökölás, rablás, gyújtogatás árán, melyet ez öszseséskütsévi tervezet, igen drágán lett volna a törvényes uralkodó visszatérésére megvásárolva.”

— (Egy új neve a macskazékenek.) Bécsben egy kevés népszerségűlet bíró egynység — a macskazék szigorú megítélása utáni napon egész halmoz levelet kapott, melyekben ezen egyetlen szó volt írva: „Miau”.

— Párisban hír jár, hogy a hadügyér körrendeletet bocsátott a hadosztály-tábornokokhoz, meg-hagyván, hogy a szabadságos katonaságnak értesül adassék, mikép készen álljanak az ezredékek bevonulásra.

— A legújabb tudósításokban közzölt azon hirre, miszerint Klapka és Garibaldi megegyeztek egy átalános felkelsi tervben, mely a Miniciótól a Vistuláig terjed, s hogy Ausztria a forradalom kitörését Turin elmenit hadjárattal akarja megelőzni, — a „Ind. belg.” lap egyszerűen ezt jegyzi meg: a helyzet nagyon roz; de közel háború vesztélyét sehol sem láthatni, mitután egy hatalom sinez azon karban, hogy háborút kezdessen, vagy oly szövetséget köthessen, mi azt megelőzi.

— Bolgárország több helyen a lovakat, de még inkább a szarvasmarhát pusztító ragályos járvány híven ki: a behrrolás vesztélye ellen a kellő intézkedések a m. magy. k. helytartótanács által azonnal megtétettek.

— Az „Italia” című olaszlap szerint Messinában szállának ki mind a magyarok, kik Olaszországban egy expedítorra szerveződnek, mely hazájoknak nemzetiségét és hajdani fényét visszahozza.

— Rajna melől írják, hogy ott a szőlők jól kitéleltek, nevezetesen Trier körül igen jól állnak; s ennek folytán jó borévet jósolnak, s ennek következtében a bor ára e vidéken kevésbé alább is szált.

— A napokban nyílt meg Konstantinápoly és London közt az első távára. Az első kérdés, mely Londonba tetétt ez volt: „Hany óra?” Félbét, volt a felelet. Konstantinápolyban akkor épen félkilencet mutatott az óra. Eként Londonban két órával később kel föl a nap.

TARCA.

Áradás.

Nő a folyam... tálhája partjait,
S mint óriás tükörkép elterült,
Szél támad és föltáplát átróhan,
Örvény, vihar zaklatja tengerit.
A vízközi sziget fűzderje
Tünderzűgálat ásztól a habon.
S a nyelv bitóvá; nem érik, hiletes
Ajánk mesél te rólad, drága bon!

Emelkedik ezer hullámatorony,
S a légfolyam reszketve tévedez,
Nagy a varázs; víz, erdő, szélmoraj
Lelhet igéz... nyumphak zenéje ez.
És titkain — miket az indulat,
Gyönyör között ringatva el a megért —
A szikla sejt, mint Orpheus dalán
Az ész kigyúl a szenvedő bonér.

Szent évezés! hullám emel habot,
Csapkod az árter határgyepét,
S a naposár játéka megörök,
Mint a halál hidján a föltáplát.
Kiált a szél, s az erdő hangja nő,
Versenye szól az árdujú belet;
Szív-e, amely, nem éri a hatást,
Szerelemmel, oh hon, el nem tele??

Borul az ég; sötét fölék szel
Nyugat fölé a láthatár ivén;
Ne féljete! szélzórja a vihar,
Méhében a romlás is eltűn.
A véz nagy ur; leront amit talál,
De alkot az Isten művésze keze;
Fölépit a jog fényhajokát,
Mít e hazán a bíró bonok tevé.

Hab tornyosul a népdet taván,
Az indulat szelvése kergeti,
Fulszt a lég; hallatszák lágy moraj,
Isten szerez varázserőket,
Titkos jéke szivarányoképi
Jóslatszerűn függnek a hon felett,
S a népjólok meleg sugára gyűjt,
Virágmezőn repdes a képelet.

Az áradás hullámokésein
Gyönyörködöm s a táncoló habon,
Mint völgyfolyást képez, majd szirtfalat
Történetet hí képe, ősi hon!

Emelt a sors... és lől magas orom;
Szerecsé, bír járt-kelt karon veled;
Jött más idő; a szolgaság sarán
Hurocaltál... s lön tere cimered.

Hang támad a felbök magaslátán,
A véz fell; szót ért egész haza,
Nincs esztűgés; a kétkedő erőt,
S támaszt nyer a hivalló általa.
Volt sok csapas, s mondhatlan szenvedés,
Mind véget ér... a rémítő betölt;
Rabéletet nem félhet a magyar,
Várhát kites, boldog, szabad jóvót.

Kiáltja a szabadság vérdára:
„Hős népcsalád! türelmed ismerem;
Érteived esodálja föld s az ég,
Légy nagyhiú!... kerüljön győzelem.”
A föld inog s a mennydörgés beszél,
Versenye kel az ármozár vele;
S imát rebot sok millió ajak,
Mondván: „Vallnak az ég jostene.”

Kadocsa.

Csanád vármegye multjából.

Néhány hét előtt e lapok Csongrád vármegye, különösen pedig Szeged városa leírását közölték egy 1779-ki német munka nyomán. Egy hiszünk, nem tesznek érdektelen dolgot, ha ezúttal ugyanazon forrásból a szomszéd Csanád vármegyére vonatkozó néhány adatot jegyzünk föl.

E megye, úgy mond szerzőnk, Csanád püspöki várostól, mások véleménye szerint pedig egy Csanád nevű vezért vette nevét. Határai éjszák felé Békés, kelet felé Zaránd és Arad megye, délnek a temesvári bánat, nyugotnak pedig Csongrád vármegye; legnagyobb hossza 10, szélessége pedig 3—9 mérföld. Hajdan sokkal nagyobb volt, de nagy része a temesvári bánathoz esotlatott.

Egész területe nagy és vig síkság, melyet a Maros áztat, s ez lakosait mindenfelé hallal bőven ellátja. A földművelés és baromtyenyészek tehát nevezetesen. — Hegeyi tulajdonkép ninesnek, de igen különböző halmok, melyek a legjobb és legzölteoseb szőlőfajkát beltették, melyekből, különösen Makó tájékon, jeles italt készítenek. Erdők sem hiányzanak, melyekben sok sertésesorda makkal hizlaltatik és aztán tovahajtatik; de felsőbb vadban hiányt szenved, mely azonban foglyok, nyírfajdok s más madarak által bőven pótolatik.

Lakosai magyarok, rációk és oláhok, kik nem tesznek többet 19,320 léleknel, köztük 210 zsidó is lévén. Adójók 14,465 ft 30 kr., s mostani fo-

ispánok Miháldi báró Splényi József, magyar kir. ud. kamarás; hajdan azonban e méltóság a püspökséggel volt összekapcsolva.

Miután e megyében csak egy püspöki, egy mezőváros és 8 falu van, melyekben a római katonai-közsök 5, a görögök 6 és a „kalvinisták” egy egyházzal bírnak, nines is járároska fölözvát.

A püspöki város neve Csanád. Fekszik a Maros folyó partján, s némelyek véleménye szerint hajdan Morissenunnak nevezették, de Csanád vezértől mostani nevét kapta. A püspökség sz. István alapította 1036 körül, és állítólag sz. Gellért volt az első püspök. Ez velencei volt s a Sagredo kitűnő nemzetségből származott. Előbb bencések apátja, utóbb pedig sz. Imre nevelője volt. — A vár hajdan elég erős volt, most azonban védműveitől, valamint a város is falaitól meg van fosztalva.

A görögök is van itt templomjuk és az otti főhármadrának fiaja. Sámuel király itt tartotta székhelyét, s 50 nemeset, kik lazadást terveztek, az itteni várba csalván, itt öket megölette. 1290-ben IV. László király itt metekézési helyt építtetett, melybe nemokára aztán, midőn t. i. a kánok által megöletett, el is temettetett. Péter király és 1495-ben Ulászló uralkodása alatt itt országgyűlések tartáltak.

1514-ben Csáky János püspök a föllázadt és keresztelt jelölt parasztok által, kik Dózsa György vezérök alatt borzastó kegyetlenégeket vittek végbe, hosszú kínzás után szintén meggyilkoltatták. 1548-ban a várost a várral együtt a törökök elfoglalták, melyet azonban nemokára ismét elhagytak, 1562-ben újra elfoglalták. 1595-ben erdélyi, és 1598-ban ismét török kézre jutott. Végre Vallis eszázári tábornok újlag keresztény uralom alá hozta. 1693-ban a nagyvezér által az ország elpusztítására küldött tatar khán e helyen Heochkirken tábornok által szorosan bekerítették, kényserítették, karddal kezében magát keresztülvágta, mi azonban oly kevéssé sikerült, hogy minden emberét elszelvté, maga is alig menekülhetett.

A mezőváros neve Makó, mely népes hely a Maros partján, termékeny vidéken. A csanádi püspök birtoka, kinek itt van székhelye. Az ő templomán kívül birtok a görögök és reformatusok is templomokkal. Van benne szőlás is. A katolikus plébániasíhelyek: 1) Apafalva, 2) Földécsk, 3) Palota és 4) Tornyá. A görögök pedig: 1) Batorya, 2) Nagylyak, 3) Sajtyán és 4) Tornyá.

Eddig a forrás. Nyolcvan év óta memmi változás!

Sz. L.

Felölts szerkesztő: Szabo Mihály.

ÜZLETI HIRNÖK.

(Sz.) Szeged, április 24-én 1861. — Az utolsó bécsi gabonahírén a jobb minőségűk ára nem változott; a közszerzők mérőnként 10 krral jutányosban kelték mint elhunlt hétén.

A rendkívüli híjárás és tartós szárazság, a vetések fejlődésére igen ártalmas, sőt a vízeni szállításit is akadályozza, s mindenki tartózkodással beosztók eztonni izletbe. — Placunkon a terményárak még folyvást szállának, különösen a tisztábbak, mindezt természetben mennyiségnek a helybeli gőzmalomok számára mérőnként 5 ft 10—15 krig vásároltattak. A tengeri utáni kérdéses is élénkűlt lett némileg, melyből várakozások képest nagyobb mennyiség fog a nem rég megnyitott déli vaspályán Triestebe szállítatni. Az eladók e cikk tovább adásában is tartózkodók; ára azonban mérőnként 4 ft 50—59 krig magig megállandó maradt; vízzen belébe még mindig kevés érkezett, s a hűjás a folytonos szelek által igen akadályozva van. Tegnapí hetivásárak ismét igen látogatott és élénk volt, a termények között kisebb kereskedők, részint helyiogyasztás számára gyorsan fölvasároltattak.

Üzleti terményárak: tisztábbak 10—10 ft 50 kr.; rozs 6 ft 80 kr. — 7 ft; árpa 4 ft 30—30 kr.; zab 3 ft 20—30 kr.; köles 5 ft 50 kr. — 6 ft 50 kr.; tengeri 4 ft 20—40 kr.

Szegedi piac árak: Bors mért 6 ft. Lencse m. 6 ft. Paszuly 2 ft 20 kr. Köles 3 ft. — kr. Burgonya 1 ft 10 kr. Marhalus fontja 18 kr. Juhhús 14 ft. Sertésbús 20 ft. Szalonna mértéke 23 ft. — kr. Zsír itozéje 48 kr. Lánglást itozéja 14 ft. — kr. Zsemlye 13 ft. u. 9 ft. Kr. Kenyerít itozéje 8 kr. Kinkorallit itozéje 3 kr. Árpada 2 ft 2 kr. Kókéska itozéje 8 kr. Rizskása fontja 24 kr. Fajola fontja 80 kr. Repeolaj 36 kr. Lenmagolaj 54 kr. Faggyu uajzása 42 ft. — kr. Faggyuvertya öntöt fontja 44 kr. marott 30 kr. Szappan fontja 28 kr. Körösfa öl 13 ft. — kr. Tölgyfa 11 ft. — kr. Láglya 9 ft. — kr. Köszen vökája 50 kr. Széna m. új 3 ft. —

Vidéki terményárak.

Alsóansztriai mérő osztr. pénzben	Tiszta búza		Közvetlen		Rozs		Árpa		Zab		Teny. ert.	
	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.
Arad	5 25	—	2 36	1 81	1 68	2 30						
Baja	4 —	2 86	2 60	1 60	1 22	2 20						
Bécskerék (Nagy)	4 40	3 —	—	1 80	1 50	2 10						
Gyula	4 40	3 88	—	1 78	1 68	2 10						
Győr	4 60	3 —	2 80	2 60	1 60	2 75						
Mosony	4 20	3 60	—	2 26	2 —	1 80						
Szécsék	5 25	—	2 99	2 36	1 90	3 30						
Perjámos	4 —	—	—	1 50	1 30	2 —						
Szabadka	4 20	3 40	3 10	1 60	1 30	2 30						
Temesvár	5 8	4 5	3 25	2 50	1 85	2 35						
Ujvidék	4 28	3 7	—	1 48	1 75	2 40						
Újbecse	5 —	—	—	1 68	1 50	2 —						
Nagy-Sz. Miklós	4 25	3 50	1 80	—	1 50	2 40						

Közeledés.

Indulások a vasutakon.

Szegedről Pestre 1 óra 10 perkor d. u. 2 óra 50 perkor éjjel. — Temesvárra 1 ó 45 p. déltán, 10 óra 15 p. este. Temesvárról Szegedre 6 p. 55 p. reggel, 11 ó 25 p. éjjel. Pestről Bécse 9 óra 12 p. reggel, 9 óra 20 p. este.

Érkezők a vasutakon.

Szegedről Temesvárra 6 ó 35 p. este, 1 ó 41 p. éjjel. Temesvárról, Szegedről Pestre 8 ó 23 p. reggel, 8 ó 27 p. e. Ceglédről Szegedre 1 óra 10 p. déltán, 9 ó 51 p. este. Pestről Ceglédre 8 óra 10 p. reggel, 6 óra 15 p. déltán.

Teherszállítási bér:

Vámegyleti mázsináknál (90 bécsi font = 100%, vámegyleti fontnál) Pestől Szegedig a 3 osztály szerintű 41, 60, 80 kr. Pestől Debrecenig 58, 81, 113 kr. Pestől Bécsig 65, 90, 124 kr. Pestől Bolenbáchg 168, 212, 232 kr. Drezdäig ezenfölül 3/4, Berling 14/14, Hamburgig 55/4; ezüst garas.

Bécsi pénzárnyalvány április 23-án.

5% ansztr. értékb.	63 35	Északi vasut	2008 —
5% nemzeti kölcsön	76 40	Allamvasut	276 —
5% metallikus	84 80	Nyug. vasut	183 75
4% metallikus	54 —	Parubizit	106 50
5% magy. föld. köt.	64 25	Téli	147 —
1839-i államapótok	110 —	Déli	191 —
1854-i	85 50	Dunagőzhajozás	416 —
1860-i	4% -es	Lloydrézszvények	150 —
Omósi	16 —	Pesti lánchíd	385 —
Hitelesorszery	115 —	Amsterd. 860 holl. f.	136 50
4% dmaugózi. sorsj.	100 50	Angsburg 100 f. d. é.	150 25
Budai	40 írtos	Frankfurt 100 f. d. é.	115 25
Hg Eszterh. 40	92 —	Hamburg 100 m. b.	100 50
Hg Salm 40	38 —	London 10 írt. st.	148 50
Hg Pálfy 40	40 —	Paris 100 frank	60 30
Hg Clary 40	36 25	Ca. koronás	20 90
Gt. St. Genois 40	37 —	Ca. arany	7 2
Hg Windisch 20	21 50	Napoleon	11 82
Gt. Waldstein 20 írtos	25 —	Souverain	21 15
Hg Kegelevich 10	16 75	Fridrichsdor	10 10
Nemzeti bankrészt.	727 —	Angl. sverrigas	15 40
Hitelinté. 200 C. f.	165 26	Orosz császári	12 55
Al.-ansztr. esz.-bank.	598 —	Ezüst	50 —

V I S Z Á L Á S.

TISZA SZEGEDNÉL április 24-én 16' 11" 0"

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Mely szerint ezenel közhírre tenni kívántam, miként Szeged alsóvárosi részén, úgynevezett Csorván, Rieger János ur szomszédjában lévő két öklától is a közsé járásra elvett 143 1/2 hold fanyótelőmet, akár egy testben, akár három, vagy a vennikedvelők kívánatához képest mely részre is elszélneni elosztva, szomszédokból eladni, szándékozom. A Mieris a venniketrök, akár nálam vagy a szőlőrt eladónál (Merei-utca, 117. számú ház), akár megbízottam t. c. Pospisilich György urnál (belváros, elváshat-utca, özv. Rieger Mihály titárné asszonyján házában), jelemt közenek Szeged, április 14. 1861. (100—2) **Farkass János.**

1298. sz.

Arveresi hirdetmény.

A szegedi es. kir. megyei Törvényszék által Pánn József kérelmére folytán Jamki Péter leázolt és 622 ft 40 krra beosztott köveztű ingóságoknak, u. m. pokrócok, szőnyegek s a t. fölperes 600 ft újabbtele, 10 ft megölt és kővetlen okozott 11 ft költészek kielégítésére, bírói elárveretéses elrondtatásán, a 1861-ik évi határozat 1861-ik évi ápril havának 24-ike, 2-ik határidővel, meg 1861-ik évi május havának 11-ke oly megjegyzéssel tizenek ki, hogy a vételár tiszttel lefizetendő, és hogy ezen tárgyak, ha az első határrapon legalább is a fennbéli becsírón el nem adhatnának, a

(104—1) másodikon azon aól is fognak a leg- (106—1) többet igéro részre leltetni. Van szándékozok en-elfogva a kizittott fentebbi határidőben alperes Kárászut-utca boltjában mindenkor reggeli 8 órákor jelenlenek meg. Szeged, 1861. április 2-án.

A megyei törvényszék.

Butorárverés.

A szinkor-esarnokban többrendű szobatorok f. h. 29-ik és 30-ik napján, azaz jövő hétfőn és kedden szabadköltséggel elárveretnek; melyhöz vennik szándékozok ezenel tisztelettel meghívotnak. A butorok értéke is megtekinthető.

Biztosítás.

Teljes kártérítés mellett, jutányos díjszabásért ajánlok a biztosítás minden ágában, s különösen figyelemzetti a t. c. mezeigazdákat

a jégkár elleni biztosításra.

Gaal M. és Krick.

(Üzleti iroda: „fekete sas” vendéglő átellenében.)